

Hürbilet

YIL: - 3 SAYI: 99
16 Haziran 1950
Sayısı 5 Kuruş

Sahibi: İstanbul İşçi
Sendikaları Birliği

HAFTALIK GAZETE

Yazı işlerini fiilen idare eden
Seyfettin Demirsoy

İdarehane: Ankara
cad. No. 33 İstanbul
Telefon : 25088

Valimizin yakın
alâkası

GECELERİ KAPATILAN İS
YERLERİ MESELESİ
HALLEDİLİYOR

Mahmutpaşadaki küçük iş yerlerinin geceleri çalıştırılmaması oralarda çalışan binlerce işçiyi zor bir duruma düşürmüştür.

Bu vaziyet karşısında İstanbul işçi sendikaları birliği genel sekreteri Yusuf Sidal beraberinde İstanbul Tekstil sanayii işçileri sendikası Mahmutpaşa şubesi başkanı Mazhar Yaylalı olduğu halde Vali ve belediye başkanıımız Ord. Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay'ı ziyaret etmişlerdir. İşçi ise bunun zamanla yapılmasını istemişler aksi halde bir çok işçi ve ailelerinin pek zor durumda kalacaklarını ifade etmişlerdir.

Vali Fahrettin Kerim Gökay bu işle yakından ilgileneceğini ve işçiler lehine ne yapmak mümkünse yapacağını bildirmiştir. Valimizin bu yakın alâkası işçiler arasında büyük bir memnuniyet uyandırmıştır.

Fiyaskolu Bir Toplantı

Hür Mensucat İşçileri Sendikasının maksadını kaybeden toplantısı nasıl ceryan etti?

Pazar günü saat 13.30 da E-yüpte Halk sineması bahçesinde toplantı yapılmıştır. Toplantıda mensucat işçileri ile şehrimizde mevcut bir çok sendikaların mümessilleri ve: «İstanbul işçi sendikaları birliği» başkanı Zühtü Teteyle «İstanbul hür işçi sendikaları birliği» başkanı Şeref Hivel hazır bulunmuştur.

Bu toplantıyı «İstanbul mensucat sanayii işçileri sendikası» yönetim kurulu tertip etmiş ve konuşmaları mezkûr sendika başkanı Mehmet Güler açmıştır. Mehmet Güler, sendikaların, kuruluştan bu güne kadar geçen zaman içinde ne gibi işler başardığını izah etmiş ve bazı sendikalar hakkında her zaman ol-

duğu gibi isnatlarda bulunmuştur. Mehmet Güler'in bu konuşmasından sonra bir çok işçiler söz almış ve görüşlerini belirterek şu noktalar üzerinde durmuşlardır:

1 — İşçiler az ücret almaktadır. Bu bakımdan perişan bir durumda olan işçiler sendikalara yazılmakla haklarını toplu olarak müdafaa edebilirler.

2 — Mensucat işçileri muhtelif sendikalar etrafında kısmen toplanmıştır. Halbuki bütün mensucat sendikaları bir tek sendika halinde çalışırsa muvaffakiyet yoluna doğru ilerler. Mensucat işçileri sendikaları birleşme lidir.

3 — Şehrimizde mevcut iki «Sendikalar birliği»nin birleşmesi işçi hakları ve işçi davası bakımından faydalıdır. Her iki «birlik»e mensup yetkili şahıslar böyle bir birleşmeye kararlıdır. Bu, tahakkuk etmelidir.

4 — İşçilerle ilgili kanunlar tadile muhtaçtır. Kanunlarda

bir çok aksaklıklar vardır. Yeni kanunlar çıkarılması zaruridir.

Sami Köke adında bir işçi şehrimizde 35 bin mensucat işçisinin ne büyük bir kuvvet olduğunu belletmiş ve sözü grev hakkına getirecek demmiştir ki:

«— Yarın hükümetin bize ve»
(Devamı 4 de)

Aydınlatma ve Isıtma İşçileri Sendikası

Bu isimle bir sendika kuruldu ve faaliyete geçti

Şehrimizde İstanbul Isıtma ve Aydınlatma işçileri sendikası adıyla ve merkezi Silâhtarğa Aile pavyonları bahçesinde olmak üzere bir sendika kurulmuştur.

Sendikanın kurucuları İrfan Özeken, Süleyman Kavak, Refik Üzer, Mahmut Ercanlı, M. Ali Acet, Mustafa Kumruri, Alâaddin Çelebi, Mehmet Paklan, İsmail Kocabelli, Münir Bekir Şevkiğöçtür.

Sendika şehrimizdeki bütün aydınlatma ve ısıtma işçilerini içereceğine alacaktır.

Sendikalar kanunu ve grev hakkı

Çalışma Bakanlığı esaslı tetkiklere başlamış bulunuyor

Ankara (Hürbilet) — Çalışma Bakanlığı işçilere grev hakkı tanınmasını sağlamak için tetkiklere başlamıştır. Bir çok Demokrat memleketlerin bu husus taki kanunları incelenmektedir.

Sendikalar kanununda bazı değişiklikler yapılmış ve lâlâkalı maddesi ile birlikte diğer bazı hükümler de değiştirilecektir. Bu arada işçi sendikalarının

siyasî partilerin nüfuzu altında bulunmamasını sağlayacak ve sendikaların istiklâlini garanti edecek bazı hükümler sendikalar kanununa ilâve edilecektir.

Çalışma Bakanı Hasan Polatkan Büyük Millet Meclisi vaziyetini inceledikten sonra yurt gezisine çıkacak, bu arada İstanbul'da da incelemeler yapacaktır.

İ. SİGORTALARI KURULU TOPLANDI

Kongrede şiddetli tartışmalar oldu

İstanbul delegeleri kurula bir muhtıra sundular

hassa ihtiyarlık sigortası üzerinde durmuşlar. bazı maddeleri tenkit ederek tadilini istemişlerdir.

Birlik Başkan V. Kutu Sanayii Delegatesi Süreyya Birol

Bundan başka İstanbul delegeleri iş kazaları vukuunda üç gün yevmiye verilmemesi hususunu şiddetle tenkit etmişler ve bu hususu protesto etmişlerdir.

İSTANBUL DELEGELERİNİN G.KURULU SUNDUĞU RAPOR Sigorta, Hastahane ve Dispanserleri hakkında şikâyetler:

1 — Beykoz Deri Kundura fabrikası işçilerinden bir arkadaşın iş başında parmağı kesiliyor. Derhal fabrika tababetince ilk mütevatı yapılıyor, ve Paşa-

bağçe dispanserine gönderiliyor Dispanserde yara açılıyor ve parmakların kalan kısımları dikiliyor fakat, fabrikada sarılan kirli sargı bezi tekrar hastanın yaralı parmağına sarılıyor?

2 — Yarası kapanmış bir işçinin her neden se Dispanser doktoru tarafından istirahat verilmesi icap ederken işçi çok ızdırıp çektiği halde çalışır raporu veriliyor. İzdirap içinde kıvranan bu işçi nasıl çalışır?

3 — Sigorta hastahanesi ve Dispanserleri doktorları ile fabrika ve müesseseler doktorları arasında ekseriya fikir ayrılıkları vardır.

Meselâ:
«Müessese ve fabrika doktorları işçiye çalışamaz diye rapor veriyor fakat işçi Sigortaları hastahanesi ve dispanseri çalışır diye rapor veriyor bu vaziyet karşısında işçi işsiz kalıyor, perişan oluyor.»

4 — Bütün kaza ve meslek hastalıklarında resmi teşekküllü sıhhat müesseselerinin ve hastahane raporları tanımayan, yalnız sigortalı heyeti sıhhiyesinin raporu tanımayan. Bu heyeti sıhhiye haftada bir gün toplanıldığından işçinin mağduriyetine mucip oluyor.

5 — İşçi hastahanemizde bilindiği üzere doğum, dahiliye ve hariciyeciyi ilgilendiren hastalıklara bakıyor. Göz, kulak, bo-

Birlik Başkan V. ve Tütün Sanayii Delegatesi Ziya Üçer

ğaz, burun hastalıkları yüzünden birçok hastalar Belediye ve şehir hastahanelerinde sıra beklemekte ve sürünmektedirler.

6 — Gece sancılanarak doğum için hastahanemize gönderilen hastalardan fabrikadan işçi olduğuna dair vesika istenmekte ve hastahaneye alınmamaktadır. Hattâ bu hal kazaya

Birlik Başkanı ve Gıda Sanayii Delegatesi Zühtü Tetey

uğramış ağır yaralı işçilere de tatbik edilmektedir.

7 — Ekseriya fabrika ve müesseselerdeki muhasebecilerin bilgisizliği yüzünden işçi mağdur olmaktadır. Meselâ: «Doğuma giden bir işçi kadın ayın 12 sinde izin alırsa son ay 12 gün çalıştığı hesap edilerek 12 günlük yevmiye tutarı 26 taksim edilmek suretile işçi mağdur bırakılmaktadır.

Sigorta mevzuunda dilek ve istekler

1 — Sigorta ödenekleri bahsinde bilhassa işçiye ilk üç günlük ödeneğin verilmemesi (kanunen) işçiyi perişan bırakmaktadır.

2 — Umumi hastalıklar sigortası kanununun 1951 de tatbikına başlanacaktır. Hiç bir hazırlık yapılmadığına nazaran iş yerlerindeki işçinin sıhhi durumu ne olacaktır.

3 — İşçi ihtiyarlık sigortası primini ödemekten çok bızardır. Umumi istek ve arzu sigorta primlerinin yekûnunu iş-

(Devamı 4 üncüde)

Birlik Genel Sekreteri ve Demir ve Madeni Eşya Sanayii Delegatesi Yusuf Sidal

Ankara (Hürbilet) — İşçi Sigortaları kurumu genel kurul toplantısı dün yapılmıştır. Çarşamba günü İstanbul işçilerini temsilen 9 kişilik bir grup toplantıda bulunmak üzere Ankaraya gelmişlerdir.

Heyet Gıda sanayii kolundan Zühtü Tetey, Kutu sanayii kolundan Süreyya Birol, Tütün sanayii kolundan Ziya Üçer, Şişe ve cam sanayii kolundan Hakkı Altınay, Demir sanayii kolundan Yusuf Sidal, Mensucat sanayii kolundan Mustafa Güven, Deri sanayii kolundan Buryan ve Kavçuk sanayii kolundan Nevzat Akdenizden mütesekkildir.

Yapılan toplantı baştan sona kadar tartışmalı ve heyecanlı ceryan etmiştir. İşçi mümessillerinden pek çoğu söz alarak bil-

Atom Enerjisi

Dünyanın batmasını mı, yoksa medeniyetin yükselmesini mi temin edecek?

İlimle beraber teknik vasıtalar inkişaf ettikçe daha hassas, daha güvenilir ve daha tesirli aletler yapmağa muvaffak olduk. Es kiden kullanılan aletlerin, basit tekerleğin, el arabasının, küreklerin ve yelkenlerin yerine bugün buharlı makineler ve motörler kullanılıyor. Bunları da kâfi görmiyerek, muazzam kitleleri havaya uçuran atom bombaları yaptık. Atom enerjisi ile işleyen santrallerde milyonlarca kilovatlık cereyan elde edeceğimiz gün herhalde uzak değildir.

Atom enerjisinden, uzun zaman, bir harp vasıtası olarak bahsedildi. Halbuki bu enerjiden sulha yarar şekilde faydalanmak mümkündür. Bu fikir ortaya atıldıktan sonra atom enerjisinden nerelerde faydalanabileceğini tesbit etmek üzere birçok tecrübeler yapıldı. Bu tecrübeler gösteriyor ki atom enerjisi sayesinde bütün bir kıt'a üzerine yağmur yağdırmak, bir dağın içini bir yüksek fırın haline getirmek mümkündür. Hatta daha ileriye giderek, Güney kutbuna atom bombaları atmak suretiyle, yeryuvarlığının muvazenesini korumak yani dünyanın mahvolmasına mani olmak imkânı düşünülebilir.

Sun'i olarak yağmur yağdırmak için atmosferin yüksek tabakalarında, bulutların toplandığı bir yerde bir bomba patlatmak kâfidir. Bazı bölgelerde, siklonlar neticesinde, atmosferin yüksek tabakalarında kâfi bir bulut tabakası hasil olur. Batañdan doğuya doğru esen rüzgarlar, Avrupanın bazı bölgelerini kara bulut, sis tabakaları kaplar. Meselâ Groeland adası bu bölgelerden biridir. Atom bombasının bu bulut tabakalarında patlatılması bir elektrik boşalması olur ve atmosferdeki su buharı tekâsüf etmesi, bombanın patlatıldığı yerde bir hava cereyanına sebep olur. Bu hava cereyanları sayesinde muazzam bulut tabakaları başka bir kıt'aya doğru meselâ Avrupaya doğru gidin. Böylece Avrupanın kuraklıktan zarar gören gölgeleri yağmura kavuşmuş olur.

Meteorolojik bilgi sayesinde, rüzgarların istikametini hesaba katarak dünyanın başka bölgelerine de yağmur yağdırmak mümkün olacaktır. Böylece atom enerjisi husule getirecektir. Zira barajların dolması türbinlerde kilovatlara elektrik cereyanı hasil olur.

Fransız bilginlerinden Yoloote Curie'nin teklif ettiği bu tecrübe atom bombası taşıyan tayyarelerle Güney kutbunda yahut herhangi başka bir bölgede yapılabilir.

Aynı bilgin atom bombası taşıyan tayyarelerle Güney kutbunda yahut herhangi başka bir bölgede yapılabilir.

Aynı bilgin atom bombası ile yapılabilecek bir tecrübeden daha bahsetmiştir. Bu tecrübe yapıldığı takdirde, belki de tabiiatta henüz bulunmayan yeni bir takım maddeler husule gelecek

ve sun'i olarak elmas imâl edilebilirse bünye kıymetli taş, piyasası ne kadar sarsılacaktır!

Yoliot Curie'nin yapılmasını teklif ettiği ikinci tecrübe şudur: Granit bir dağın içinde oymuş bir mağara bir atom bombası koymak; bombanın etrafına demir, nikel, bakır, çakmak taşı, grafit ve birçok maden tuzları sıralamak sonra mağaranın ağzını kapatıp bombayı patlatmak...

Tabii bu tecrübe yalnız gayet ıssız bir yerde yapılmalıdır. Çünkü bombanın patlaması ile büyük yer sarsıntıları meydana gelecektir. İnfilâk neticesinde dağın içinde şimdiden tahmini imkânsız kimyevî değişikliklerin vukubulacağı muhakkaktır. Zira sıcaklık 20 milyon dereceye bulacaktır. Bu sıcaklık tesiri altında, bombanın etrafında sıralanmış bulunan madenlerin erimesi, buhar basması, iyonlaşması, gayet kısa bir zamanda vukubulacaktır. İyonlaşan maddeler molekülleri tamamen değişecek ve dağın içinde yeni su maddeleleri hasil olacaktır. Bu usulle belki de elmas gibi kıymetli taşlar elde edilecektir.

Amerikalı genç bir bilgin de yeryuvarlığının tehdit eden tehlikelerden birini anlatan ve bu tehlikeden korunmak için atom bombasından istifade edilebileceğini belirten bir teori kurmuştur. Bu teoriye göre her kar yağışında biraz daha kalınlaşan o muazzam buz kitleleriyle, güney kutbu yeryuvarlığının muvazenesini tehdit etmektedir. Dünya mihverinin etrafında tıpkı bir tekerleğin dönmesi gibi muntazam bir şekilde dönebilseydi, tehlike mevzu bahis olmayacaktı. Fakat dünyanın mihveri «kımlıdar» yeni duruşu değişir. Binaenaleyh Güney kutbunun ağırlaşması neticesinde mihver, tabii duruşundan ayrılacak bunun neticesinde de yer yuvarlağı «devrilecek» tir.

Santrifüj kuzey yeryuvarlığının ağır olan kutbuna tesir edecek, bu dünyanın daha hızlı dönmesine sebep olacak, bunun neticesinde de kutuplar Ekvator bölgesine sürüklenecektir. Ekvatordaki kalın toprak tabakaları bile felâketi önliyecektir. Denizler karalara hücum edecek şehirler sular altında kalacak, milyonlarca insan boğulacaktır. Böylece bugünkü medeniyet sona erecektir. En yüksek dağlar bile Okyanusların dibinde birer tepe haline gelecektir.

Amerikalı bilginine göre yeryuvarlağı daha evvel de böyle felâketlere maruz kalmıştır. Bunu Sibiryada bulunan mahut iskeletleri ispat etmektedir. Mamutlarla filler arasındaki benzeyiş bugün kutup bölgeleri sayılan yerlerin eskiden tropikal yani sıcak ülkeler olduğunu göstermektedir.

Yine N. A. Browma göre yeryuvarlığının «devrilmesi» esnasında muazzam kıt'alar kutuplara doğru «kaymışlardır» bulunan hayvan iskeletlerin karnın-

DAVALARIMIZ

Sendikaları Çekemiyenler

Yazan: Niyazi CAN
Çimento fabrikası işçisi

İsyan edeni umum müdür olan kocası İş Kanununun 16 ncı maddesini ileri sürerek, paldır küldür fabrikadan kovar.

Hayvanlara karşı bu kadar müşfik olan Yunus Çimento Fabrikası umum müdürü, neden işçisini —adeta zevk alır gibi— yokluk ve ızdırap içinde bırakıyor, neden bu ızdırabı duyanları, sefalet ve yokluk ile mücadele edenleri, şahsi ve amansız düşman olarak telâkki ediyor. Neden!.. Neden!.. Neden!.. Kendisi cevap verebilir mi acaba? Yoksa dalkavuklarına cevap verecek mi?

Ender Lâstik Fabrikası sahibi (İZAK KOHEN) i giyaben tanyorum, Fabrikasında 3 işçi mümessili varmış. İşçi mümessili (MUZAFFER KALENDER) i işten çıkaran (İZAK KOHEN), vaktinde Muzaffer fabrikada rakı içmiş onun için çıkartıyorum demektedir.

Halbuki Muzaffer Kalender, işçilerin hakkını arayıp çalıştığı fabrikada sendikacılığı adam akıllı yerleştirdiği için işten çıkarılmıştır, tek ve hakiki sebep budur.

Demir perdelerin arkasında kullanılan usullarından birini tatbik ederek bizim (İZAK KOHEN) bu sefer esas işçi mü-

messierlerinden (NAZİM GÜLER) i fabrikaya sokmayı çalıştırmıyor. İşverene göre, dahili talimatname mucibince ve «sezon!» münasebeti ile fabrika kapalıdır. Yeni İş Kanununa göre ansızın bir fabrika kapatmak «Lokavt» sayılmaz mı? Kaldı ki demir perde arkasında fabrika çalışmağa devam edip fazla mesai bile yapıyormuş. İlâve edeceğimiz ki, Ender Lâstik Fabrikası zindan gibi ve gayri sıhhi bir yer imiş.

Eski iktidar, haksız olarak işten çıkarılmış olan sendika başkanı Mehmet Tosun'u ve birkaç işçi mümessilini tekrar işe aldırmaştı. İşçi âlemi yeni iktidardan aynı hassasiyetle ha rekete emmesini ve ilerde bu gibi keyfi işten çıkarılmalara mâni olunmasını beklemektedir.

Filvaki satın alınmıyan işçi temsilcilerine dolgun bir tazminat verilerek işten çıkarmak ka bil ise sendikacılığın mânası kalmaz ve işçiler her zaman müdafilerinden mahrum kahrılar. Bitaraf olarak söyliyelim ki, Devlet kurumları ile birkaç nadır hususî müessesese işçiler lehinde olan kanunları harfiyen tatbik etmek suretiyle kanunların tatbikinde imkânsızlık olmadığını ispat etmiş oluyorlar. Öyle ise, diğer müesseseler kanunları tatbik etmek için, Çalışma Bakanlığı da kanunları tatbik etmiyenlere karşı takibatta bulunmak için ne bekliyorlar?

Türk kanunlarından hoşlanmıyan CAMİLLE SAMERAY ve İZAK KOHEN e hatırlatalım ki, Belçikada sınıf mücadelesi serbesttir, İsrail Devletinde her gün yeni fabrikalar kuruyor ve herkes kendi arzusu ile istediği zaman Türkiyeyi terkedebilir.

Kendi kuvvetlerine veya seçmelerine güvenemiyen işçi tem-

silcilerine hatırlatalım ki, Allahın emriyle gözleri kör, ağızları çarpık veya çoluk çocuklarını perişan olmadan ve temsil ettikleri işçilerin nefretini kazanmadan evvel çekilmeleri; yapabilecekleri en makul harekettir.

Bütün işçi arkadaşlarıma hatırlatalım ki, işçiler bilâ istisna sendikalara üye olmadan ve sendikalar bir tek birlik haline gelmeden evvel sendikacılık ilerleyeceği yerde bilâkis geriye gidecektir.

İş ve işçi Bulma kurumundan

İş ve işçi arıyanlara

İş yahut işçi arıyorsan İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU şubelerine müracaat et. Bu şubeler isteğini parasız yerine getirir.

KURUM ŞUBELERİ

Ankara müdürlüğü	Telefon : 13686
İstanbul Müdürlüğü	» : 41367
İstanbul Ajanlığı	» : 21942
Üsküdar Ajanlığı	
Eyüp Kolu	
Bakırköy Kolu	» : 16-104
Beşiktaş Kolu	» : 81849
İzmir Müdürlüğü	» : 4841
Adana Müdürlüğü	» : 1152
Konya Müdürlüğü	» : 191
Eskişehir Müdürlüğü	» : 51
Bursa Müdürlüğü	» : 1963
Trabzon Müdürlüğü	» : 119
Samsun Müdürlüğü	» : 340

Hürbileği Oku ve Okut

